

2016

"Sproget er nøglen til samfundet"

Handleguide for Undervisning og integration af
flersprogede

børn og unge i Vejle Kommune

Indledning

I 2016 vedtog Børn & Unge en strategi for undervisning og integration af flersprogede elever – ”Sproget er nøglen til samfundet”.

Strategien 2016 har fokus på nærhedsprincipperne og hvordan man i undervisningen og i skolens samlede integration bedst muligt kan tilgodese de flersprogede elever sprogligt, fagligt og kulturelt.

For Vejle Kommune er det vigtigt, at alle flersprogede elever og deres forældre oplever sig selv som en del af et skolefællesskab.

Strategi 2016 dækker områder som fx lovgivning, undervisning i dansk som andetsprog, sprogvurdering, transport og efter skole aktiviteter. Strategien er skrevet ud fra en narrativ tilgang hvor handleguiden har fokus på handling ude på skolerne. Med andre ord - Hvem gør hvad og hvornår.

Indholdsfortegnelse

Skoleplacering og dansk som andetsprogsundervisning.....	side 3
Skoleplacering og dansk som andetsprogsundervisning for sent ankomne.....	side 4
Kompetenceudvikling.....	side 7
Forældresamarbejde.....	side 7
Modersmålsundervisning og Indvandrersprog.....	side 8
Evaluering og dokumentation.....	side 9

Skoleplacering og dansk som andetsprogsundervisning

Mål

Vejle Kommune ønsker den bedst mulige afdækning af nyankomne elever og skolestartere, så den enkelte elev får det skoletilbud, som tilgodeser den enkeltes behov.

Skoleniveau

Nyankomne flersprogede elever sprogvurderes på distriktsskolen og deres tidligere skoleforhold afdækkes. Herefter vurderer skolelederen i samråd med den dsa-ansvarlige på skolen, hvilken dsa-indsats der sættes i gang. Forældrene inddrages i processen og orienteres slutteligt om den endelige plan.

Forvaltningsniveau

Sprogvejledere fra TCBU laver en sprogvurdering af skolestartere - denne danner udgangspunkt for den dsa-indsats der igangsættes.

Redskaber

Sprogvurdering: *Hele vejen rundt* Trin 1 og 2 samt *Blanket til sprogvurdering* udfyldes. Sprogvejlederne anvender "Sprogvurdering 3-6".

Skoleplacering og sprogvurdering

Vejle Kommune ønsker at sikre et nærhedstilbud til alle børn samtidig med at der ønskes en aktiv spredning fra to skoledistrikter – NOVAskolen og Vejle Midtbyskole. Der tilbydes transport til de elever der hører under aktiv spredning.

Skoleniveau

Nyankomne flersprogede elever sprogvurderes på distriktsskolen og deres tidligere skoleforhold afdækkes.

Skoleledere i skoledistrikterne NOVAskolen og Vejle Midtbyskole skal herefter kontakte de tættest beliggende udvalgte skoler for en plads på et modtagelseshold. Det gælder for nuværende for Vinding Skole, Højen Skole, Søndermarksskolen, Hældagerskolen samt Kirkebakkeskolen.

Dette gælder for elever med et basisbehov og til dels for elever med et ikke uvæsentligt behov.

Forvaltningsniveau

De for nuværende udvalgte skoler med modtagehold er valgt ud fra beliggenhed, erfaring og kompetencer på dsa-området. Denne udvælgelse vil løbende vurderes.

Alle flersprogede elever, der af U&L placeres på anden skole med færre flersprogede elever end distriktsskolen, tilbydes fri befordring, selv om afstandskriteriet ikke er opfyldt.

Redskaber

Sprogvurdering: *Hele vejen rundet* Trin 1 og *Blanket til sprogvurdering* udfyldes. I tvivlstilfælde udarbejder distriktsskolen Trin 2 i *Hele vejen rundet*. Eksempler på tvivlstilfælde; elever fra asylcentre, elever fra andre kommuner, elever som er relativt nyankomne og kun har haft kort tid i børnehaven.

Skoleplacering og sprogvurdering af de sent ankomne

Unge flersprogede der ankommer til Danmark efter de er fyldt 14 år, skal så vidt det er muligt gå på egen distriktsskole. I nogle tilfælde vil de unge ikke kunne nå at tilegne sig dansk på et niveau, hvor de kan følge undervisningen i en almenklasse i alle fag og skal henvises til UngdomsCenter Vejle.

Skoleniveau

Nyankomne flersprogede elever der er fyldt 14 år ved ankomsten til Danmark, møder op til en vurderings-samtale på distriktsskolen.

Redskaber

Sprogvurderingen *Hele vejen rundt* Trin1 og *Blanket til sprogvurdering* udfyldes af distriktsskolen ved vurderings-samtalen. Distriktsskolen vurderer herefter om Trin 2 i *Hele vejen rundt* skal foretages. Tilfælde hvor Trin 2 anvendes; hvis distriktsskolen er i tvivl om den unges kompetencer i forhold til at indgå i en almindelig klasse.

Placering

Distriktsskolen, UCV, Kompetencecenteret (VMS) og U&L vurderer i fællesskab, om den unge skal gå på distriktsskolen eller på UCV.

Forvaltningsniveau

Konsulenter fra U&L og kompetencecenteret på Vejle Midtbyskole kan hjælpe skolerne med sparring omkring placering af sent ankomne unge.

Aktiv spredning

Vejle Kommune vil gerne sikre en god overgang for de elever med basisbehov og et ikke uvæsentligt behov for dansk som andetsprog, der tilhører skoledistrikterne NOVAskolen og Vejle Midtbyskole, som (måske) midlertidigt har gået på en af de udvalgte skoler.

Skoleniveau

For at sikre en god modtagelse skal der senest en måned før udslusning til distriktsskole sendes en elevplan, der indeholder en aktuel sprogvurdering og der skal være afholdt et overleveringsmøde. Oplysningerne skal samlet set danne baggrund for klasseplacering og indsats på distriktsskolen. I udslusningsfasen skal eleven på besøg i sin nye klasse og efter behov i skolepraktik frem mod opstart.

Forvaltningsniveau

Konsulenter fra U&L og kompetencecenteret på Vejle Midtbyskole hjælper skolerne med sparring og videndeling bl.a. igennem netværksmøder og kompetencecenteret.

Redskaber

Hele vejen rundt Trin 1,2,3, Blanket til sprogvurdering, elevplan fra Min Uddannelse.

Basisundervisning på modtagelseshold eller enkeltmandsundervisning

Modtagelseshold er for elever, der ikke har dansksproglige kompetencer på et niveau, der gør dem i stand til fuldt ud at følge undervisningen i en almindelig alderssvarende klasse. Disse elever indskrives i en almen klasse men læser samtidig en del af deres timer på et modtagelseshold eller som enkeltintegreret.

Skoleniveau

Ved indskrivning på skolen indskrives den nye elev i en almindelig alderssvarende klasse. Eleven læser samtidigt en del af sine timer på et modtagelseshold eller som enkeltmandsundervisning og senest efter to år er eleven fuldt integreret i klassen.

Teamet i almenklassen laver i samarbejde med den dsa-faglige løbende en skriftlig elevplan, der indeholder en sprogvurdering.

Boddyordning etableres for alle nyankomne elever, så der fra skolestart er koblet 1-2 boddyer/elever på den nyankomne. Boddyer skal ses som brobyggere i integrationsindsatsen. Boddyer er små hjælpere, som er medvirkende til at den nyankomne føler sig velkommen og tryk i skolen. De er vigtige i forhold til at kickstarte sprogudviklingen.

Forvaltningsniveau

Konsulenter fra U&L og kompetencecenteret på Vejle Midtbyskole hjælper skolerne med sparring og videndeling bl.a. igennem netværket og kompetencecenteret. Derudover hjælper U&L med at tilrettelægge ønskede kompetenceudviklingsforløb.

Skolestart og sprogindsats

Skolestart

Vejle Kommune arbejder for, at børnene ved skolestart har et ordforråd som svarer overens med deres alder, personlige kompetencer og baggrund. Det er vigtigt, at de flersprogede børn og deres forældre har en positiv oplevelse af en direkte sammenhæng i indsatsen ved overgang fra institution til skole.

Daginstitutionsniveau

Det pædagogiske personale arbejder ud fra sprogpakken.dk vedr. sprogstimulerende praksis i institutionens hverdag.

Forældre og pædagogisk personale samarbejder om afdækning af barnets sproglige kompetencer og opfyldelse af barnets behov for sprogstimulering. Ved behov for særlig sprogstimulering inddrages sprogvejledere fra TCBU for mere understøttende sprogvejledning.

Sprogpædagogniveau

Alle kommende flersprogede 0. klassebørn sprogvurderes af sprogvejledere ud fra "Sprogvurdering 3-6" eller "Hele vejen rundt". Dette for at afdække barnets behov for sprogstøtte.

Daginstitution- og sprogvejlederniveau

Der laves en sprogvurdering og i enkelte tilfælde en overleveringsplan som overleveres til skolen.

Skoleniveau

Skolen indkalder til et formøde/informationsmøde for kommende forældre, evt. med tolkebistand bestilt af skolen. Forældrene informeres om den danske folkeskole generelt og deres barns skole specifikt.

Forvaltningsniveau

Indskrivning og skoleplacering sker i et samarbejde mellem sprogvejledere samt U&L. Forvaltningen orienterer modtagelsesskoler, børnehaver i midtbyen og NOVAskolens distrikter, samt sprogvejledere vedr. skoleplacering.

U&L samarbejder med sprogvejledernes leder, konsulent i dagtilbud omkring harmonisering og løbende udvikling af indskrivningsprocedurer.

Kompetenceudvikling

Skolens ledelse afdækker behov for kompetenceløft i samarbejde med U&L. Herudfra lægges en strategi og der laves en handleplan for et kompetenceudviklingsforløb tilpasset skolerne i kommunen evt. i samarbejde med dagtilbud.

Skoleniveau

Skolen søger at afdække og indfri behovet for kompetenceudvikling hos lærere og pædagoger, der i det daglige varetager opgaven omkring flersprogede elever. Dette både i den almindelige undervisning, den særligt tilrettelagte undervisning og i SFO.

Forvaltningsniveau

U&L udbyder relevante kompetenceudviklingsforløb, som tilpasses skolerne behov og muligheder.

Forældresamarbejde

Forældresamarbejde

For Vejle Kommune er det vigtigt, at skole og forældre har et positivt samarbejde der sikrer, at eleven får maksimalt udbytte af undervisningen og skolegangen generelt.

Skoleniveau

Skoleledelsen sikrer tydelige rammer og retning for skole-hjem samarbejdet.

Skolerne arbejder med at udbygge samarbejdet med flersprogede forældre, fx ved afholdelse af etniske forældremøder, brug af hjemmebesøg, etnisk råd, rollemodeller m.v.

Forvaltningsniveau

Skolerne kan få støtte og hjælp til spørgsmål om forældresamarbejde fra U&Ls eller kompetencecenteret på Vejle Midtbykskole

Tre skoler har ansat uddannede skole-hjemvejledere, som kan vejlede kollegaer og ledelsen.

Ungdommens Uddannelsesvejledning, UU

Flersprogede elever og deres forældre skal tilbydes optimal støtte i deres ønsker og tanker omkring valg af ungdomsuddannelse.

Skoleniveau

Skolen samarbejder med UU-vejlederen omkring vejledningen af den enkelte elev og dennes forældre.

De opstillede mål afspejles i elev- og uddannelsesplanen for den enkelte elev.

Modersmålsundervisning og Indvandrersprog

I Vejle Kommune udbydes modersmålsundervisning til elever fra EØS-lande samt Færøerne og Grønland. Der oprettes hold når der er mindst 12 elever, fra et af de pågældende lande, der ønsker at deltage i undervisningen.

Skoleniveau

Undervisningen varetages af en underviser med samme modersmål, stort kendskab til baggrundskulturen og pædagogiske kompetencer på relevant niveau.

Undervisningen tilrettelægges ifølge fælles mål for faget.

Forvaltningsniveau

U&L står for ansættelsen af en underviser med tilstrækkelige sproglige kompetencer på både modersmål og dansk samt med relevant uddannelsesbaggrund.

Kommunen stiller lokaler til rådighed og betaler for undervisningen og de materialer, der anvendes i undervisningen.

4

Indvandrersprog

Indvandrersprog tilbydes som en del af valgsfagsudbuddet på skolerne. Indvandrersprog kan tilbydes elever, der allerede har et grundlag i sproget og desuden et grundlag i dansk. Det kan være:

- Elever med flygtninge- eller indvandrerbaggrund
- Elever, der har boet en årrække i et af de lande, hvor sproget tales
- Elever, der på anden vis har lært sproget

Evaluering og dokumentation

Skolerne foretager løbende intern evaluering af elevernes udbytte af undervisningen samt af skolens tilrettelæggelse af dansk som andetsprogsundervisning.

Skoleniveau

Løbende sproglige vurderinger på flersprogede elever med behov for dansksproglig støtte.

Skole-hjemsamtaler med udgangspunkt i den skriftlige elevplan en til to gange årligt. For elever på 7. til 10. årgang tages udgangspunkt i elev- og uddannelsesplanen.

Forvaltningsniveau

Den kommunale indsats evalueres samlet i kvalitetsrapporten. Aktuelle data som indgår i rapporten aftales mellem skoler og U&L. Dette med udgangspunkt i de fokuspunkter, som fremkommer som følge af udviklingssamtaler og ønsker på politisk og ministerielt niveau.